

Oš. nemocného s karcinomem plic
OŠETŘOVATELSTVÍ
4. ročník



Ca plic – charakteristika,kazuistika 9 minut.

- <https://www.youtube.com/watch?v=5-p37PieuyM>

Charakteristika:

- **Nádory plic** jsou nejčastěji vyskytujícím se nádorem dýchacího ústrojí.
- Převládá bronchogenní karcinom
 - nejčastější nádor u mužů
 - většina vzniká a roste bez působení obtíží, protože plíce „nebolí“
- Postihuje plíce, průdušky, průdušnice, plicní sklípky a plicní tkáň

Dělení

- **Malobuněčný** bronchogenní karcinom – SCLC
 - biologicky **agresivní**
 - má tendenci k **časnému metastazování** (hlavně **CNS, kosti, plíce, játra, nadledviny, kůže**).
- **Nemalobuněčný** bronchogenní karcinom – NSCLC
 - méně agresivní
 - nejčastější subtypy - epidermoidní, velkobuněčný a adenokarcinom
- Členění dle **TNM** klasifikace
 - Stadium I - periferní **ohraničený** nádor, kde nejsou viděny prokazatelné metastázy
 - Stadium II - šíření nádoru **do uzlin** (intrapulmonálních a hilových), nádor nepřekračuje hranci jedné plíce
 - Stadium III - nádor se šíří **do okolních struktur** (hrudní stěna, bránice, aj.) a také metastázy do uzlin v mezihrudí, hilových druhostranných nebo nadklíčkových hranic plíce přesahuje do okolních struktur
 - Stadium IV - přítomnost **vzdálených metastáz**

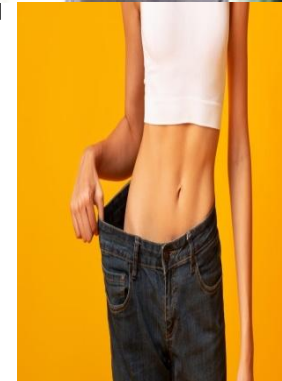
Příčiny, ovlivňující faktory

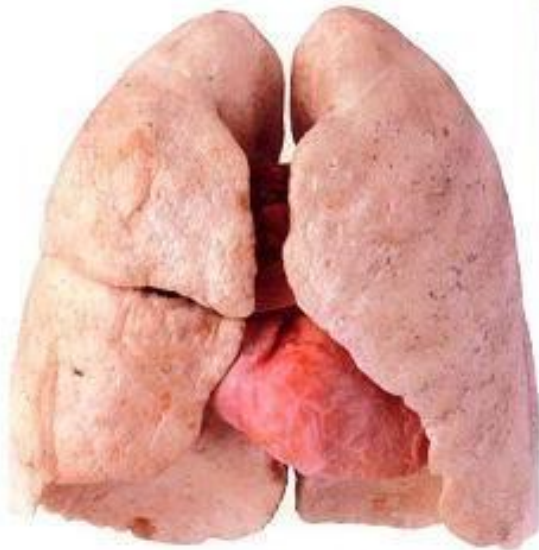
- **Kouření**
- **Dědičnost**
- znečištěné **ovzduší**
- profesionální **expozice** kancerogenních vlivů (radioaktivní látky, ionizující záření, azbest, arzén, nikl, chrom, radon aj.)
- nevhodné složení potravy (málo ovoce a zeleniny, mnoho živočišných tuků)? **životní styl**
 - počet vykouřených cigaret denně
 - riziko je větší u kuřáků cigaret než u kuřáků doutníků či dýmek
 - věk, kdy se začalo kouřit - rakovina vzniká dle celkové doby kouření, proto časný začátek může mít nepříznivé následky
 - filtr v cigaretě, počet nikotinu a karcinogenních látek
 - pasivní kouření



Příznaky

- **Obtížné dýchání, zadýchávání**
Dušnost
- Chrapot, dráždivý **kašel**
(kašel trvající *několik týdnů*, *změna charakteru* chronického kuřáckého kašle)
- **Únava, nevýkonnost**
- **Hubnutí a nechutenství**
- **Opakované záněty plic**
- **Bolest na hrudi**
- **Otoky v obličeji (krku) a horních končetin**
- **Polykací obtíže**
- **Hemoptýza - vykašlávání krve**





Klinický obraz – 3 stádia

1. stádium – **bezpríznakové**
2. stádium – prejav **nespecifických príznakov** (únava, horečka, bolesť kĺbov)
3. stádium – prejav **specifických príznakov**, ktoré delíme :

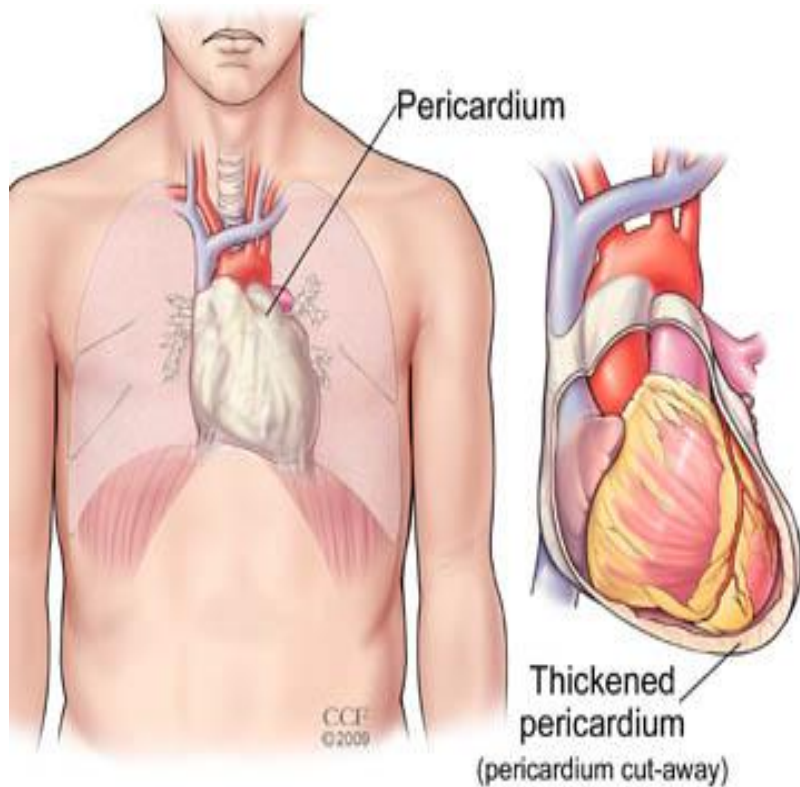
Intrathorakální = uvnitř hrudníku (kašel, zprvu suchý, později zánětlivé komplikace → produktivní, produkce sputa. silní kuřáci - chronický kašel

- u 20–30 % se vyskytuje hemoptýza – vykašlávání krve
- u 25–30 % je výskyt **bolesti na hrudi** - prorůstá **do pleury** i hrudní stěny
- hlavní příznak centrálně uloženého tumoru – **stridor** (špatně popsateľný **zvuk při vdechu nebo výdechu**)

Extrathorakální neboli metastatické = mimo hrudník

- závisí na lokalizaci
- postiženy **nadklíčkové uzliny**, metastázy do **CNS**
- nově vzniklé **vertebrogení bolesti** – **kostní m., obratle**, zejména s **vyzařováním do horních končetin** (Pancoastův tumor)
- **otok** hlavy, krku a horních končetin

Paraneoplastické = výskyt tzv. **paraneoplastického syndromu** - zahrnuje různé **kožní změny, záněty žil, hormonální poruchy a nervové a cévní obtíže, hyperkalcemii** (zvýšená hladina vápníku v krvi)



V pokročilých stádiích se vyskytuje **dušnost** - dáno **uzávěrem bronchu tumorem a vznikem atelektázy** (nevzdušnot plicní tkáně)

Pokud tumor i proniká **do perikardu** vznikají **arytmie**

Při obstrukci lymfy (**výpotek/dušnost**) může nastat **srdeční selhání**

Může dojít ke vzniku **Hornerova syndromu** = Ptóza – **pokles očního víčka**

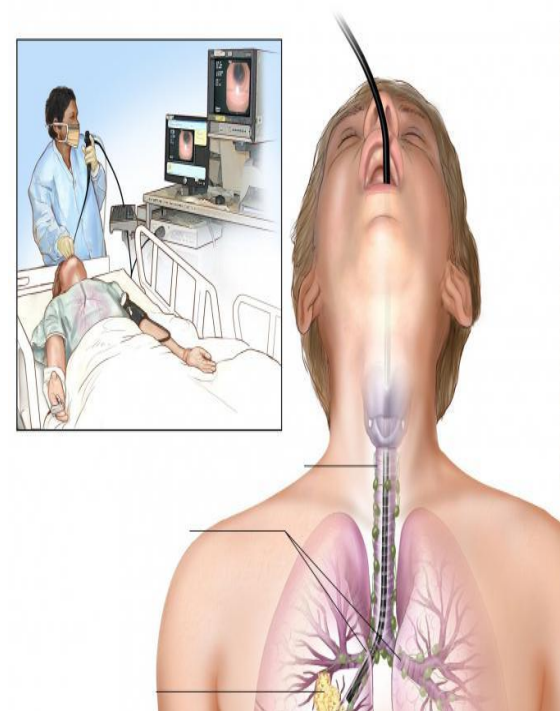
Mióza - **zúžení zornice**

Exoftalmus – **vysunutí bulbu dopředu**



Vyšetřovací metody

- **A**
- **Fyzikální vyšetření** – klinické vyš.
 - poslech hrudníku, pohmat - prohmatání lymfatických uzlin
- Fyziologické f.- TK, P, Sat O₂, D
- **ZOBRAZOVACÍ M.** - RTG hrudníku, CT, MR, pozitronová emisní tomografi
- **Spirometrie**
- **Hematologická lab., Biochem. lab.**
- **Bronchoskopie**
- Videoasistovaná **torakoskopie**
- Odběr vzorku nádorové tkáně - **BIOPSIE**
 - **Histologické** vyšetření
 - **Cytologické** vyšetření



Léčba

- **Chirurgická** - nejúspěšnější, resekční odnětí postižené tkáně
 - Pneumonektomie + odnětí mediastinálních uzlin
 - Lobektomie – u nádorů uložených periferně, nepřekračujících interlobární štěrbinu
 - záleží na lokalizaci a typu nádoru.
- **Radioterapie**
- **chemoterapie (cytostatiky i.v.)**- Př.:Vepesid + Cisplatina (u pacienta před podáním premedikace – antiemetikum(Torecan,nebo Degan i.m.,po sledován TK,bilance tekutin !vliv na renální ff.
-
- **Symptomatologická léčba, OŠE.PÉČE**
 - ŘEŠENÍ BOLESTI - dle VAS (analgetika, opiáty)
 - ŘEŠENÍ VÝŽIVY (vitaminy, výživové doplňky – Nutridrink..)
 - Řešení dušnosti (O₂, inhalace)
 - Řešení kašle (Antitusika – Codein ,Expektorancia,mukol.)
 - PALIATIVNÍ PÉČE

PREVENCE



- **nekuřáctví** u mládeže a nekuřáků (**NEZAČÍT !**)
- **odstranění pasivního** kouření (v rodinách, na pracovištích)
- snížení obsahu kancerogenů v kouři cigaret
- zachování **čistého ovzduší**
- **vyléčení** akutních i chronických **onemocnění** dýchacího ústrojí
 - Chronická obstrukční plicní nemoc (**CHOPN**) - zvyšuje riziko vzniku rakoviny plic **až 5×**
- doporučení na **zdravější životní styl** (více ovoce a zeleniny, omezení tučných jídel, více tělesného cvičení a aktivit)

OŠETŘOVÁNÍ NEMOCNÉHO

- přijímám na CHIR odd. k řešení (K vyšetřování INT odd., amb.)
- Seznámen s oddělením, s personálem, s režimem odd., právy pacientů. Podstoupí základní vyšetření viz.vyš.metody., jsou podávány léky dle OL. Pacient prochází předoperační přípravou viz 3.ročník.
- Je uložen do zvýšené polohy, při dušnosti podán zvlhčený kyslík kyslíkovými brýlemi – 5 litrů za minutu, Pokud to zdravotní stav dovolí – pohybový režim bez omezení, D3 s doplňky (Nutridrink) nebo kašovitá,tekutá – dle stavu
- Z pohledu sestry je nutné zhodnotit celkový fyzický – soběstačnost a psychický stav – **ošetřovatelská anamnéza**, z níž vyplýne vliv onemocnění na jednotlivé potřeby nemocného

Oše. problémy hospitalizovaného nemocného s rozvinutými příznaky (2- 3 stádium onemocnění

Napište a navrhnete realizaci péče

- ...
- ...
- ...
- ...
-
-
-

.....ZA MNĚ TYTO ☺

- STRACH ZD.OPERACE (Projevuje obavy,že se nevzbudí z narkózy,že bude zvracet,že bude nesoběstačný,bude trpět bolestí)
- BOLEST ZD.PRORŮSTÁNÍ NÁDORU DO NERVOVÝCH DRAH POPLICNICE,POHRUDNICE
- ÚZKOST JAKO NÁSLEDEK STRACHU ZE SMRTI
- STRACH Z BUDOUCNOSTI, OBAVA O KVALITU DALŠÍHO ŽIVOTA
- STRACH Z VYŠETŘENÍ
- NEZNALOST TÝKAJÍCÍ SE VYŠETŘOVACÍCH POSTUPŮ,LÉČBY
- STRACH Z BRONCHOSKOPIE
- NECHUTENSTVÍ ZD.VYČERPÁVAJÍCÍHO KAŠLE
- NEDOSTATEČNÉ DÝCHÁNÍ(DUŠNOST) ZD,PLICNÍ ATELŮEKTÁZY,STLAČENÍ BRÁNICE
- RIZIKO NEDOSTATEČNÉ VÝŽIVY ZD.DYSFÁGIE
- RIZIKO DEHYDRATACE ZD.PORUCHY POLYKÁNÍ
- PORUCHA SPÁNKU ZD.ÚZKOSTNÝCH STAVŮ,ČASTÉHO BUZENÍ BĚHEM NOCI
- PORUCHA SEBEPÉČE V OBLASTECH.....
- KAŠEL
-
-
-
- + Předoperační a pooperační problémy a problémy vycházející z následné léčby – chemoterapie

EDUKACE (realizace problému neznalost, nedostatek informací):

- Pohovořit o změně životního stylu – bohatá strava: zelenina, ovoce, minerály, vitamíny, energeticky vyvážená, pitný režim (2-3litry/24h.)
- Vyvarovat se alkoholu, kouření (nebo zredukovat)
- Doporučit kontakt na Ligu proti rakovině (stejně postižení,rekondiční pobyty..)
- Vhodnější plánování denního režimu – těžší činnosti dopoledne, mezi odpočívát, večer – zábava, relaxace, naučit se odpočívát bez výčitek
- Pomoc s odvykáním kouření:
 - Cílem a předpokladem edukování je,že pacient zná způsoby
 - odvykání, chápe jaké nebezpečí kouření znamená, chce skončit,
 - Vyjmenuj tzv. kuřácké situace,kterých by se měl vyvarovat:pití kávy, nervozita,nečinnost ruky,zapálit si po jídle = všechny spojeny s cigaretou
 - Nauč ho,jak na ně reagovat – kávu nahradit jiným nápojem, po jídle se naučit pít sklenku vody..
 - Pokud chce redukovat, musí mít jasně stanoven počet cigaret za den
 - Založ „kuřácký deník“
 - Doporuč prostředky, kterými lze řešit abstinenční příznaky – žvýkačky, náplasti

Informační zdroje:

- [Karcinom plic – Uniclinic](#)
- [Liznova - Karcinom plic a jeho lecba.pdf \(muni.cz\)](#)
- https://www.google.com/search?q=karcinom+plic&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiwsICDgvf6AhXAg_0HHTJMCwwQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1366&bih=657#imgsrc=uSPtfGvQIAgehM
- https://www.wikiskripta.eu/w/N%C3%A1dory_plic
- <https://www.youtube.com/watch?v=5-p37PieuyM> – VIDEO 9 MIN.